

ingediend op **1356** (2021-2022) – Nr. 1
4 juli 2022 (2021-2022)

Verslag van de gedachtewisseling

namens de Commissie voor Buitenlands Beleid,
Europese Aangelegenheden, Internationale Samenwerking
en Toerisme
uitgebracht door Kristof Slagmulder en Maarten De Veuster

over de recente ontwikkelingen
in het ambtsgebied Frankrijk

*Samenstelling van de Commissie voor Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden,
Internationale Samenwerking en Toerisme:*

Voorzitter: Cathy Coudyser.

Vaste leden:

Cathy Coudyser, Maarten De Veuster, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Karl Vanlouwe;
Johan Deckmyn, Carmen Ryheul, Kristof Slagmulder;
Karin Brouwers, Vera Jans;
Emmily Talpe, Bart Tommelein;
Staf Aerts, Tine Van den Brande;
Annick Lambrecht.

Plaatsvervangers:

Maaïke De Vreese, Andries Gryffroy, Sofie Joosen, Steven Vandeput, Manuela Van Werde;
Adeline Blancquaert, Stefaan Sintobin, Anke Van dermeersch;
Orry Van de Wauwer, Loes Vandromme;
Jean-Jacques De Gucht, Marino Keulen;
Chris Steenwegen, Jeremie Vaneeckhout;
Steve Vandenberghe.

Toegevoegde leden:

Jos D'Haese.

INHOUD

1. Toelichting door Gaëtan Poelman, diplomatiek vertegenwoordiger van Vlaanderen.....	4
1.1. De diplomatieke vertegenwoordiging van Vlaanderen in Frankrijk.....	4
1.2. Ambtsgebied Frankrijk.....	4
1.3. Thema's.....	5
1.4. Grensoverschrijdende samenwerking.....	5
1.5. Politieke situatie in Frankrijk.....	6
2. Vragen van de leden.....	6
2.1. Tussenkomst van Bart Tommelein.....	6
2.2. Tussenkomst van Karl Vanlouwe.....	7
2.3. Tussenkomst van Loes Vandromme.....	8
2.4. Tussenkomst van Johan Deckmyn.....	8
2.5. Tussenkomst van Staf Aerts.....	9
2.6. Tussenkomst van Kristof Slagmulder.....	10
3. Antwoorden van Gaëtan Poelman.....	10
3.1. Gepland windmolenpark voor de kust van Duinkerke.....	10
3.2. Frans energiebeleid.....	11
3.3. Strategienota Vlaanderen-Frankrijk.....	11
3.4. Invulling diplomatiek kader.....	11
3.5. Evolutie van de Frans-Duitse tandem.....	11
3.6. Dominante positie Frankrijk.....	11
3.7. Cohabitation.....	12
3.8. Positie van Frankrijk binnen de EU.....	12
3.9. Het project Canal Seine-Nord Europe.....	12
3.10. Impact van de Brexit.....	13
3.11. Grensoverschrijdend openbaar vervoer.....	13
3.12. Grensoverschrijdend waterbeheer.....	13
3.13. Onderwijs van het Nederlands.....	13
3.14. Cultureel akkoord.....	14
3.15. Lage opkomst presidentsverkiezingen.....	14
Gebruikte afkortingen.....	15

Op 10 mei 2022 gaf Gaëtan Poelman, diplomatiek vertegenwoordiger van Vlaanderen in het ambtsgebied Frankrijk, in de Commissie voor Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden, Internationale Samenwerking en Toerisme toelichting bij de werking van de diplomatieke vertegenwoordiging van Vlaanderen in Frankrijk en de recente ontwikkelingen in zijn ambtsgebied.

(De vergadering werd georganiseerd als videoconferentie.)

1. Toelichting door Gaëtan Poelman, diplomatiek vertegenwoordiger van Vlaanderen

1.1. De diplomatieke vertegenwoordiging van Vlaanderen in Frankrijk

Gaëtan Poelman zegt dat de diplomatieke vertegenwoordiging van Vlaanderen in Frankrijk in 2002 is opgericht en dat het twintigjarige bestaan op 9 juni 2022 in Duinkerke en op 15 juni 2022 in Parijs gepast wordt gevierd. Sinds enkele jaren is de vertegenwoordiging in Parijs een dubbelpost: Kris Dierckx volgt de OESO, de UNESCO en de Raad van Europa. De spreker staat in voor de bilaterale relaties met Frankrijk.

FIT en Toerisme Vlaanderen zijn in hetzelfde gebouw als de vertegenwoordiging gehuisvest. FIT heeft naast het kantoor in Parijs ook nog een satellietkantoor in Lille en in Lyon. De post van Toerisme Vlaanderen is bevoegd voor heel Franstalig Europa.

In de drie posten samen werken zestien medewerkers. De diplomatieke vertegenwoordiging heeft vijf medewerkers: Kris Dierckx, Gaëtan Poelman, een beleidsmedewerker, een managementassistent en een bouwverantwoordelijke.

De drie entiteiten werken intens samen: ze hebben gemeenschappelijke managementcomités, gedeelde kalenders en een jaarlijks gemeenschappelijk programma om belangen af te stemmen en gemeenschappelijke projecten op te zetten.

Met de collega's van de Belgische ambassade in Parijs verloopt de samenwerking ook goed via regelmatig stafoverleg en de uitwisseling over dossiers en standpunten. Ook met de Waalse en Franstalige collega's in Parijs zijn er frequente contacten, af en toe zijn er gemeenschappelijke projecten. Tot slot vermeldt Gaëtan Poelman de samenwerking met de Nederlandse collega's via frequente contacten en een bundeling van de krachten.

1.2. Ambtsgebied Frankrijk

Frankrijk is als groot buurland een belangrijke partner voor Vlaanderen. De historische banden laten vandaag nog hun sporen na. West-Vlaanderen deelt met Frankrijk ook de grensregio Hauts-de-France waar er een belangrijke samenwerking is. Bovendien is Frankrijk een gangmaker in de Europese politiek binnen de EU. Ook op het internationale toneel speelt Frankrijk een belangrijke rol.

Frankrijk is verder een belangrijke economische partner van Vlaanderen. Op cultureel vlak is Frankrijk een bijzonder belangrijke partner: voor de Vlaamse culturele actoren is Frankrijk een belangrijk bestemmingsland met veel uitwisselingen en festivals. Op toeristisch vlak is Frankrijk een belangrijke markt voor Vlaanderen. De Franse toeristen zijn aangetrokken door de kunststeden. Tot slot is er een grote expatgemeenschap in Frankrijk: België is er de grootste buitenlandse gemeenschap met een grote Vlaamse aanwezigheid in Parijs, waarmee de Vlaamse diplomatieke vertegenwoordiging goed samenwerkt.

1.3. Thema's

Frankrijk is een groot buurland en gangmaker in de EU. Het is een belangrijke sparringpartner voor een aantal overwegingen in de standpuntbepaling, onder andere in de Europese dossiers. Op dit ogenblik heeft Frankrijk het voorzitterschap van de Raad van de EU en nu, na de verkiezingen, krijgt dat voorzitterschap een meer politieke invulling. Frankrijk heeft vaak toonaangevende standpunten als het gaat over het GLB, het Stabiliteits- en Groeipact of de handelsakkoorden.

De standpunten van de Franse minister van Buitenlandse Zaken en van president Emmanuel Macron zetten de toon. Dat gebeurt meestal samen met Duitsland; de Frans-Duitse tandem bepaalt vaak de koers.

Als gevolg van de COVID-19-crisis heeft Frankrijk verschillende relanceplannen op de sporen gezet: France Relance en het investeringsplan France 2030 waarin thema's als strategische soevereiniteit en ecologische transitie op de voorgrond staan met als dossiers de EU Chips Act, waterstoftoepassingen, batterijen, carbon capture en re-use, thema's die ook voor de Vlaamse economie en infrastructuur heel belangrijk zijn. Het is zaak om goed met de Fransen af te stemmen over hun belangen en verwachtingen voor eventuele partnerschappen. Afstemming gebeurt dagelijks met FIT en met de collega's van de federale ambassade. Op de FIT-post in Parijs is ook een technologieattaché aanwezig.

Sinds het aantreden van president Emmanuel Macron is er veel aandacht voor de ontwikkeling en ondersteuning van kmo's. Hij wil van Frankrijk een 'Start-Up Nation' maken en kansen geven aan kleine en jonge ondernemers. Er zijn veel steunmaatregelen voor die sectoren ontwikkeld en er is veel geld beschikbaar voor onderzoek en ontwikkeling.

Het Canal Seine-Nord Europe is een onderdeel van de Seine-Scheldeverbinding, een groot Europees project ter bevordering van de binnenvaart waarmee het Seinebekken en het Scheldebekken met elkaar verbonden worden via een nieuwe binnenvaartinfrastructuur. De ruggengraat van dat project is het kanaal, ten noorden van Parijs, dat nog gegraven moet worden over een lengte van 107 km en een nieuwe gemoderniseerde binnenvaart mogelijk moet maken tussen die twee bekkens. De vertegenwoordiging volgt dat dossier nauwgezet, in samenspraak met de Vlaamse administratie en de Waalse partners. In het intergouvernementele comité zijn zowel de Franse, de Waalse als de Vlaamse partners vertegenwoordigd. Het Grensleieverdrag was belangrijk voor de ontwikkeling van dat project. De eerste spadesteek van het kanaal is voor 2022 gepland.

1.4. Grensoverschrijdende samenwerking

In de grensregio Hauts-de-France wordt de historische verwevenheid duidelijk op economisch, cultureel, sociaal en familiaal vlak. Tijdens de lockdown werd een crisiscomité opgericht, met overheden van beide kanten van de grens, om de meest prangende problemen door de sluiting van de grens te kunnen oplossen.

De algemene coördinatie van de grensoverschrijdende samenwerking tussen Noord-Frankrijk en Vlaanderen is door de Vlaamse Regering aan de provinciegouverneur van West-Vlaanderen gegeven, met wie de diplomatiek vertegenwoordiger een nauwe samenwerking heeft. Daarnaast kunnen de twee Europese groeperingen voor territoriale samenwerking, de zogenaamde EGTS'en, niet onvermeld blijven: enerzijds is er de EGTS West-Vlaanderen/Flandre-Dunkerque-Côte d'Opale, en anderzijds de EGTS Eurometropool Lille-Kortrijk-Tournai.

Het overleg met de Noord-Franse collega's vindt ook in andere constellaties plaats.

Er is overleg over mobiliteit, zowel over openbaar vervoer als over de fietsinfrastructuur. Er zijn ook frequente contacten over het opvolgen van de luchtkwaliteit. Verder is er overleg over het waterbeheer in de grenszone (project Mageteaux). Er is eveneens intens overleg om de arbeidsmarkt aan beide kanten van de grens toegankelijker te maken. Ten slotte is er nauwe samenwerking rond cultuur – er bestaat een cultureel akkoord tussen Hauts-de-France en Vlaanderen – en taalonderwijs. Belangrijk is ook het overleg over de kustvisie waarbij de (toekomstige) omgang met de kuststroken besproken wordt.

Politieke contacten vinden ook plaats. Na de zomer komt er een ontmoeting van minister-president Jan Jambon met de regiopresident Xavier Bertrand. Elk jaar wordt ook in het noorden van Frankrijk een 11 juliviering georganiseerd ten behoeve van het netwerk in die regio.

Gaëtan Poelman zegt dat er tegen het windmolenpark dat de Franse overheid voor de kust van Duinkerke wil bouwen, naast een procedure bij een Franse rechtbank, nu ook een klacht is ingediend bij de Europese Commissie waardoor de Europese procedure in een formele fase terechtkomt. Binnen drie maanden moet de EC een antwoord formuleren op de klacht van de Belgische overheid. Als dat niet tot een oplossing leidt, is de volgende stap het Europees Hof.

Er wordt ook samengewerkt in het proces rond de aanslagen in respectievelijk Parijs (2015) en Brussel (2016). Er is uitwisseling tussen organisaties die slachtofferbijstand verlenen.

In het taalonderwijs is er heel wat samenwerking, evenals in de academische samenwerking. Zo is er de studentenresidentie Biermans-Lapôtre die door de Belgische en Luxemburgse overheden samen wordt beheerd op de Cité Universitaire de Paris.

Tot slot wil hij de culturele samenwerking vermelden. Frankrijk is een belangrijk bestemmingsland voor de culturele sector: zowel nationaal als regionaal zijn er culturele akkoorden. Daarbij bepalen de actoren zelf hun prioriteiten en samenwerkingen. Waar mogelijk faciliteert de vertegenwoordiging dat. Ook voor het versterken van de culturele diplomatie is Frankrijk een heel belangrijke partner. In alle geledingen van de Franse maatschappij wordt aan cultuur veel belang gehecht.

Gaëtan Poelman stelt ook vast dat er een grote appreciatie is bij het Franse publiek voor cultuur uit Vlaanderen. Dat helpt om Vlaanderen bekender te maken en uit te leggen hoe het land en hoe Vlaanderen werkt, met bijvoorbeeld een toelichting over de exclusieve gemeenschapsbevoegdheden waar cultuur toe behoort. Dat geldt voor alle disciplines: podiumkunsten, muziek, beeldende kunst, erfgoed, film, literatuur, design, mode en de circuskunsten.

1.5. Politieke situatie in Frankrijk

President Emmanuel Macron is herverkozen. Opmerkelijk in de resultaten is de grote onthouding. Op 12 en 19 juni 2022 vinden de parlementsverkiezingen plaats. Tegen die tijd moet de nieuwe premier aangewezen zijn en moet de regeringsploeg herschikt zijn. Na het weekend zal de president de naam van de nieuwe premier wellicht bekendmaken.

2. Vragen van de leden

2.1. Tussenkost van Bart Tommelein

De eerste vraag van *Bart Tommelein* behandelt een probleem dat hem als burgemeester van de stad Oostende na aan het hart ligt, namelijk de plannen van Frankrijk om

een windmolenpark aan te leggen voor de kust van Duinkerke, vlak bij de Belgische grens. Daar is al enkele jaren discussie over tussen Frankrijk en ons land.

Uiteindelijk heeft de federale minister, bevoegd voor de Noordzee, op 26 april 2022 een klacht ingediend bij de Europese Commissie tegen de Franse plannen voor dat windmolenpark op zee. De spreker is zoals bekend voorstander van het investeren in windenergie op zee. De bemiddelingsgesprekken bij de Europese Commissie waren immers mislukt, omdat er onvoldoende wil was aan Franse zijde om rekening te houden met de rechten van de Belgische kustbewoners, de haven van Oostende en andere belanghebbenden.

Zoals bekend, is het lid geen tegenstander van windmolens. Als men de noodzakelijke energietransitie wil realiseren, zijn bijkomende windmolenparken op zee noodzakelijk. Maar dat betekent niet dat niet gezocht moet worden naar de meest optimale locatie. België heeft de afgelopen decennia het voortouw genomen. De Franse plannen hebben dan ook onmiskenbaar een impact op de haven van Oostende, omdat het park op de historische scheepvaartroutes van en naar het Verenigd Koninkrijk zou komen te liggen. België dringt al sinds 2016 aan bij Frankrijk om een oplossing uit te werken. De federale minister heeft nu officieel een klachtenprocedure opgestart. Dat betekent dat de Europese Commissie drie maanden de tijd heeft om de klacht te bestuderen en al dan niet een gemotiveerd advies uit te brengen. Daarna kan België een klacht indienen bij het Europees Hof van Justitie.

Bart Tommelein wil weten waarom het voor de Fransen zo moeilijk is om het windmolenpark dieper in zee te plaatsen, zodat het de haven van Oostende niet hindert. Is dat in overleg met Franse vertegenwoordigers al aangekaart en hoe verliepen die gesprekken?

Begin juli 2021 leidde de Federale Regering al een juridische procedure in voor een administratieve rechtbank van Rijsel. De zaak is doorverwezen naar de Franse Raad van State. Wanneer zal de Franse Raad van State uitspraak doen? Hoe kan de vertegenwoordiger ervoor zorgen dat de Vlaamse belangen in dit dossier worden beschermd?

De laatste vraag gaat over de strategienota tussen Frankrijk en Vlaanderen. Het is belangrijk om de Frans-Vlaamse samenwerking op bilateraal en multilateraal vlak verder te versterken. De beleidsnota Buitenlands Beleid 2019-2024 (*Parl.St. VI.Parl. 2019-20, nr. 122/1*) vermeldt Frankrijk niet concreet. In 2008 werd er wel een strategienota tussen Vlaanderen en Frankrijk ondertekend. Die nota focust onder andere op het versterken van de leidende positie die Vlaanderen als logistiek knooppunt in het hart van Europa bekleedt. Zijn er plannen om deze strategienota van 2008 te actualiseren en te verdiepen?

2.2. Tussenkomst van Karl Vanlouwe

Volgens *Karl Vanlouwe* is de periode na de herverkiezing van president Emmanuel Macron een boeiende en een spannende periode. Uit de media blijkt een politieke hervorkaveling. Waarschijnlijk wordt er na het weekend een nieuwe premier aangewezen. Ook de op stapel staande parlementsverkiezingen hebben mogelijk een impact. De 'cohabitation' met een president van een bepaalde strekking en een parlementaire meerderheid van een andere strekking is niet onbekend. Heeft het feit dat Emmanuel Macron versterkt uit de verkiezingen is gekomen, effect op het buitenlands beleid? Ook in Duitsland is er een nieuwe bondskanselier: is er op dit ogenblik een evolutie merkbaar op de Frans-Duitse as?

Het is positief dat er vooruitgang is in de Seine-Scheldeverbinding. De eerste spade-steek is voor dit jaar: wat is de verdere timing voor de werken? Wanneer zal de verbinding klaar zijn?

Karl Vanlouwe sluit zich aan bij de vragen en opmerkingen van Bart Tommelein over het windmolenpark. Dit dossier heeft een enorme impact op Vlaanderen, op de havens, de vissers, het toerisme enzovoort. Kan de vertegenwoordiger een stand van zaken geven van de procedures? Het parlementslid vult aan geen tegenstander te zijn van een windmolenpark, wel van de locatie.

In deze commissie zijn er verschillende gedachtewisselingen en voortgangsrapportages gehouden met de minister-president over de Brexit. Vlaanderen was zeer goed voorbereid op de Brexit. De middelen die Vlaanderen uit de Brexit Adjustment Reserve ontvangt, zijn ondertussen bekend. Wat is de impact van de Brexit op de havens van Duinkerke en Boulogne?

2.3. Tussenkost van Loes Vandromme

Loes Vandromme zegt dat ze als eerste schepen van Poperinge een echte grensbewoner is. Poperinge heeft als baseline 'Leven als god naast Frankrijk'.

Recent was er overleg van haar stad met het gemeentebestuur van Hazebroek om de banden aan te halen. Ook al mag men niet meer echt van grenzen spreken, toch zijn ze er nog en men moet er alles aan doen om bruggen te bouwen.

Haar eerste vraag gaat over de grensoverschrijdende mobiliteit: een aantal grensoverschrijdende buslijnen botsen met de verschillende wetgeving in Vlaanderen en Frankrijk. Concreet gaat het om de buslijn tussen Poperinge en Hazebroek die niet gerealiseerd kan worden omdat er geen bussen met veiligheidsgordels zijn. Ze vraagt of de diplomatiek vertegenwoordiger mee naar oplossingen kan zoeken.

Een ander probleem is het waterbeheer. Het water uit Frankrijk stroomt te snel Vlaanderen binnen. Ook daar kijkt ze naar de diplomatiek vertegenwoordiger voor oplossingen.

In Duinkerke wordt er immersieonderwijs Nederlands georganiseerd door de leerkracht Nederlands. Wat kan men doen om die samenwerking nog te versterken? Taal blijft een barrière vormen.

Als schepen van Cultuur stelt het lid vast dat de Franse bureaus de weg niet vinden naar de culturele activiteiten van de stad Poperinge. Volgens haar is daar winst te boeken. Wat zijn mogelijke initiatieven?

Het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling is bekend bij de grensbewoners en zorgt voor extra middelen vanuit Europa. Het budget bedraagt 170 miljoen euro dat op vier assen ingezet kan worden: onderzoek, innovatie en technologieoverdracht, concurrentievermogen van kmo's, patrimonium, natuurlijke hulpbronnen en risicobeheer, sociale samenhang, gezondheid, opleiding en tewerkstelling. Als lokaal bestuur stelt ze vast dat het niet evident is om in te zetten op die assen. Hoe kan men gemakkelijker banden smeden om in te zetten op die Europese fondsen?

Ze sluit verder aan bij de vragen van de collega's over de actualisering van de strategienota, de havens en de Seine-Scheldeverbinding.

2.4. Tussenkost van Johan Deckmyn

Johan Deckmyn wil weten hoe de diplomatiek vertegenwoordiger de rol van Frankrijk ziet op het internationale toneel na de Brexit. Bij de fondsenverdeling van de BAR is er een bijsturing in het voordeel van Frankrijk geweest, wat tot irritatie heeft geleid. Daarnaast is op de binnen Europa dominante as Frankrijk-Duitsland Emmanuel Macron door zijn ervaring ruimschoots in het voordeel ten aanzien van Olaf Scholz. Zal Frankrijk nog dominant worden in Europa?

President Emmanuel Macron profileert zich internationaal nadrukkelijk met betrekking tot de oorlog in Oekraïne. Het lid verwacht dan ook dat Frankrijk zich in het algemeen nog meer zal profileren. Op dit ogenblik gaat de laatste anderhalve maand van het Franse voorzitterschap van de Europese Raad in en zal Frankrijk meer willen wegen in Europa, vermoedt de spreker. Er zal meer invloed zijn op de toekomst van Europa, bijvoorbeeld bij de verdragswijzigingen. Wat is de mening van de diplomatiek vertegenwoordiger en zijn er indicaties voor deze verwachtingen?

Afstemmen met Frankrijk over de havens is belangrijk, geeft de Vlaamse diplomatiek vertegenwoordiger aan. Het is opmerkelijk dat de Federale Regering een klacht tegen het windmolenpark voor de Franse kust in Duinkerke indient en een procedure start. Hij heeft weet van het feit dat België geprobeerd heeft in der minne een regeling te treffen, maar Frankrijk was niet bereid water bij de wijn te doen.

De realisatie van de Seine-Scheldeverbinding die moet zorgen voor een betere binnenvaart, volgt het lid met veel aandacht. De eerste spadesteek is aangekondigd. Vergist hij zich als hij denkt dat het hele dossier veel tijd in beslag neemt en vertraging heeft opgelopen? Wat is de timing van dit project?

Frankrijk is een belangrijke partner voor Vlaanderen. Het is niet evident om de Belgische staatsstructuur in Frankrijk uit te leggen. Het lid apprecieert de benadering via culturele initiatieven om de staatsstructuur te verduidelijken. De Vlaamse diplomatie heeft veel werk om Vlaanderen in Frankrijk meer visibiliteit te geven en uit te leggen hoe Vlaanderen zich kan verhouden tot andere staten. Lukt de opdracht van de Vlaamse diplomatie in Frankrijk met het huidige diplomatieke kader?

De nakende parlementsverkiezingen in Frankrijk ten slotte worden erg belangrijk en kunnen misschien, net zoals bij de presidentsverkiezingen, leiden tot een politieke hervorkaveling. De extreem-linkse kandidaat Jean-Luc Mélenchon werkt aan een linkse lijst. Er is een reële mogelijkheid op de zogenaamde cohabitation. Dat is waarschijnlijk voor Frankrijk een punt van bezorgdheid. Bereidt men zich in Frankrijk en daarbuiten voor op een moeilijkere Europese samenwerking, gezien de Europese standpunten van Jean-Luc Mélenchon?

2.5. Tussenkoms van Staf Aerts

Staf Aerts gaat eerst in op de presidentsverkiezingen, die een impact gehad hebben op het Franse Europese voorzitterschap. Na zijn hervorkaveling kan de president op een meer onthechte manier politiek bedrijven.

Het lid is benieuwd wat de Frans-Duitse tandem, in combinatie met de recente nieuwe Duitse regering, teweeg kan brengen.

Hij vraagt af hoe België als een van de stichtende leden van de Europese Unie en voorlopers van de Europese gedachte zich daarbij kan aansluiten. Speelt het conflict over het windmolenpark daar een negatieve rol in of is dat maar een klein element?

Op welke manier kan men aansluiten? Hij denkt aan het recente nieuwe soort politieke Europese Unie dat Emmanuel Macron de afgelopen dagen heeft voorgesteld. Gaat het om een puur Frans voorstel of is er overleg geweest? Heeft de tandem gewerkt? Het gaat niet alleen om de EU-landen maar ook om de ex-Europese Unie. Er is een uitgestoken hand naar Groot-Brittannië. Hoe kan dit de relaties verbeteren?

De Frans-Duitse tandem is sterk maar op het vlak van energie is er een andere aanpak. Frankrijk was het eerste land waar de gele hesjes opdoken. Emmanuel Macron heeft een marshallplan aangekondigd om de kloof te dichten tussen de welgestelde Fransman en de worstelende Fransen. Het is voor Frankrijk een uitdaging om de

energietransitie sociaal te maken. Zijn er in dat marshallplan aspecten en ideeën die ook nuttig zijn voor Vlaanderen?

De lage opkomst bij de Franse verkiezingen verontrust hem en is voor hem een argument om voor stemplicht te gaan. Wat is het effect op de Fransen ten aanzien van de legitimiteit van de president of maakt het niet uit? Wordt er geschakeld om de volgende keer meer Fransen bij de verkiezingen te laten stemmen?

2.6. Tussenkomsst van Kristof Slagmulder

Het Franse ministerie van Onderwijs heeft een omzendbrief verstuurd om de verschillende regionale talen in Frankrijk te beschermen en te onderwijzen, waaronder het West-Vlaams.

Kristof Slagmulder heeft daarover een vraag om uitleg (*Vragen om uitleg* VI.Parl. 2021-22, nr. 1276) gesteld aan de minister-president en betreurt dat enkel het West-Vlaams als regionale taal erkend wordt en niet het Standaardnederlands dat nochtans in het verleden ook in Frans-Vlaanderen gebruikt werd als schrijftaal. De minister-president zei toen dat de diplomatiek vertegenwoordiger in Frankrijk zeer frequente contacten onderhoudt met de overheden in de grensregio, dat in het verleden ook steeds het belang van het Standaardnederlands onderstreept werd en dat men ook van plan is om dat te blijven doen. Hoe moet men zich dat concreet voorstellen, 'het belang van het Standaardnederlands onderstrepen'? Wat werd er in het verleden al concreet gedaan en wat zal er in de toekomst nog gebeuren? Krijgen pleidooien voor het erkennen van het belang van het Nederlands of het 'Vlaams' in Frans-Vlaanderen bijval in Frankrijk? Of is er vooral heel wat scepsis? Hoe ziet de diplomatiek vertegenwoordiger de staat van het Standaardnederlands in Frans-Vlaanderen verder evolueren? Hoe staat het met de algemene bereidheid in de grensregio's om Nederlands te leren met het oog op de arbeidsmarkt? Merkt men een toename van het aantal geïnteresseerden of van het aantal scholen dat Nederlands aanbiedt als vak?

Hij wil tot slot van de diplomatiek vertegenwoordiger weten wat er nog beter zou kunnen met betrekking tot de ontwikkeling van het Nederlands of Vlaams in Frans-Vlaanderen en welke rol Vlaanderen daarin kan spelen.

3. Antwoorden van Gaëtan Poelman

3.1. Gepland windmolenpark voor de kust van Duinkerke

Gaëtan Poelman gaat eerst in op de vragen over het windmolenpark. De diplomatieke vertegenwoordiging volgt dit dossier van heel nabij op. Er zijn naast federale bevoegdheden ook Vlaamse bevoegdheden in het spel. Waarom is dat zo'n moeilijk dossier en waarom vindt men weinig of geen gehoor bij de Fransen?

Volgens de Franse gesprekpartners is de huidige locatie zeer voordelig inzake kosten en de installatie van de infrastructuur. Zo'n opbrengst kan men niet op andere locaties realiseren. Daarnaast heeft de Franse overheid een openbare aanbesteding uitgeschreven voor de bouw van het windmolenpark. Een wijziging in de locatie van het windmolenpark zou wellicht leiden tot het opnieuw in de markt zetten van de aanbesteding waardoor een precedent wordt gecreëerd. Zowel Vlaanderen als het federale niveau interpreteert de situatie anders en meent dat het niet noodzakelijk is dat die aanbesteding opnieuw moet gebeuren. Daarover lopen de gesprekken.

Hoe verlopen die gesprekken? Het is niet zo dat men telkens op een blinde muur botst. Uit contacten met een aantal administraties en politieke niveaus blijkt dat er absoluut begrip is voor de Vlaamse bezwaren en standpunten. In Frankrijk moet men een grote inhaalbeweging maken wat windmolenparken betreft. Ook omdat

er meer protest is tegen de windmolens op land hoopt men met de windmolens op zee een aanvaardbaarder alternatief te vinden.

De timing van de procedure bij de Raad van State is niet bekend, maar de diplomatiek vertegenwoordiger kan dat navragen; er lopen twee procedures waarbij de Vlaamse overheid betrokken is in een geschil: een procedure die bij Frankrijk aangehangig is gemaakt en doorverwezen naar de Franse Raad van State en de procedure die parallel op Europees niveau wordt gevoerd. Bij die twee onderscheiden procedures is de Vlaamse overheid betrokken. Op dit moment zijn er geen aanwijzingen dat deze dossiers belangen in andere Vlaamse dossiers zouden kunnen schaden. Er is op veel niveaus bij de gesprekpartners begrip voor de standpunten.

3.2. Frans energiebeleid

Vraag is hoe men in Frankrijk de energiepolicies verder gaat ontwikkelen in het licht van de energiecrisis en de crisis in Oekraïne. De Franse president heeft enkele maanden geleden belangrijke investeringen in de nieuwe generatie kernreactoren aangekondigd: een vernieuwing en uitbreiding van het kernenergiepark, wat het belangrijkste ter wereld is als het gaat om het opleveren van energie voor particulier en industrieel gebruik. Frankrijk kiest ervoor om op dat pad verder te gaan, wat in grote mate de energiemix van Frankrijk bepaalt en hoe men tegemoet wil komen aan internationale standaarden als Fit for 55. Frankrijk heeft zwaar bij de Europese Commissie gelobbyd om kernenergie mee in de groene taxonomie te kunnen opnemen.

3.3. Strategienota Vlaanderen-Frankrijk

Gaëtan Poelman bevestigt dat de strategienota voor Frankrijk al een aantal jaren niet meer geactualiseerd is. Hij weet dat er binnen DKBUZA reflecties zijn om die oefening opnieuw op te pikken. Een concrete timing kan hij daar nog niet op plakken. Zelfs al leiden die reflecties niet tot een nieuwe strategienota, dan leiden ze toch tot een constant definiëren van de strategische belangen van Vlaanderen ten aanzien van Frankrijk.

3.4. Invulling diplomatiek kader

Het invullen van de diplomatieke opdracht met het bestaande kader heeft te maken met het bepalen van prioriteiten en het maken van keuzes. Nieuwe medewerkers zijn welkom maar hij beseft ook dat er grenzen zijn. Een beperkte capaciteit helpt ook om scherpere keuzes te maken en prioriteiten te stellen, wat de geloofwaardigheid bij een aantal gesprekpartners vergroot.

3.5. Evolutie van de Frans-Duitse tandem

Emmanuel Macron kan met zijn tweede mandaat de rol van ouderdomsdeken overnemen, terwijl die vroeger in het kamp van Angela Merkel lag, een rol waar hij vrijwillig mee aan de slag gaat. Er moet naar een nieuw evenwicht gezocht worden. De Duitse regering heeft resoluut voor een Europees verhaal gekozen, wat in Frankrijk goed ontvangen is. Door de COVID-19-crisis en de crisis in Oekraïne komen een aantal onderwerpen die vroeger wat moeilijk lagen, nu opnieuw op tafel zoals strategische soevereiniteit en de defensie-unie. Ook op het gebied van energie, waarop Duitsland en Frankrijk in het verleden een andere koers hebben gevaren, wordt meer en meer een gemeenschappelijk terrein gevonden.

3.6. Dominante positie Frankrijk

De Fransen wordt regelmatig verweten een dominante positie te hebben, zowel internationaal als op het niveau van de Europese Unie. Men is zich daarvan bewust

met diverse partners bij verschillende overheden en men probeert daar rekening mee te houden. Dat was ook merkbaar in de rol die president Emmanuel Macron heeft proberen te spelen ten aanzien van Rusland. De eerste gesprekken met Vladimir Poetin heeft hij op eigen houtje gevoerd. Maar er is snel veel afstemming gekomen en hij heeft voor de NAVO en de Europese partners de deur opengezet om daarover coördinatie te organiseren.

3.7. Cohabitation

De cohabitation in Frankrijk deed zich voor toen er nog een verschil zat op het parlementaire en het presidentiële mandaat; in de nieuwe constellatie met eenzelfde termijn van vijf jaar is een cohabitation niet voorgekomen. Bij een aantal politieke groepen heerst er ongerustheid omdat men niet kan inschatten wat zo'n cohabitation concreet betekent, zeker in de huidige moeilijke periode waarin men verwacht dat het staatshoofd een aantal duidelijke lijnen kan uitzetten. Als hij rekening moet houden met een regeringsploeg waar een andere politieke fractie aan zet is, zou dat het uitzetten van sterke lijnen en het realiseren van grote akkoorden kunnen bemoeilijken.

Jean-Luc Mélenchon is erin geslaagd een grote linkse groep op de been te brengen. Daarin zijn standpunten over de EU geuit en is sprake van een 'désobéissance', wat uiteenlopend geïnterpreteerd is, gaande van het laten primeren van Franse regels op de Europese of anderzijds het afwijken in het kader van 'nood breekt wet'.

De meeste politieke analisten gaan ervan uit dat zo'n cohabitation niet aan de orde zal zijn, maar uiteindelijk moet men de stembusgang afwachten.

3.8. Positie van Frankrijk binnen de EU

De positie van Frankrijk binnen de EU na het vertrek van de Britten is veranderd. Het is nog dominanter, maar men houdt ook meer en meer rekening met het beeld dat andere landen van Frankrijk hebben. Er is een groot voluntarisme maar tegelijkertijd zoekt men meer naar afstemming, en niet noodzakelijk altijd alleen maar met Duitsland; afhankelijk van de onderwerpen die zich aandienen wordt ook met de kleinere lidstaten afgestemd. De eenheid binnen de EU staat voorop.

In zijn toespraak van 9 mei 2022 voor het Europees Parlement heeft president Emmanuel Macron verwezen naar de mogelijkheid om verdragswijzigingen op de agenda te plaatsen; meer bepaald ging het om de bredere toepassing van een stemming bij gekwalificeerde meerderheid. Daarmee wil hij in een aantal dossiers sneller vooruitgang boeken op Europees vlak. Niet zozeer om lidstaten tegen elkaar uit te spelen, maar om aan die lidstaten die sneller en concreter vooruitgang willen in de Europese samenwerking, de kans te geven het voortouw te nemen op bepaalde domeinen.

Hij verwees ook naar de 'Europese politieke gemeenschap' als een soort uitbreiding van de EU, buiten de verdragsrechtelijke basis, waarbij ex-lidstaten of toekomstige Europese lidstaten aansluiting zouden kunnen vinden bij de EU zonder dat ze er deel van uitmaken. Zo kan men de invloedssfeer van de EU uitbreiden.

3.9. Het project Canal Seine-Nord Europe

Bij de timing van het Canal Seine-Nord Europe is vooruitgang geboekt dankzij een akkoord tussen verschillende overheidsniveaus in Frankrijk over de financiering, wat het grootste knelpunt was in de hele verbinding. De werken vorderen goed; de COVID-19-crisis heeft geen invloed van betekenis gehad op de werven. Het kanaal dat nog over 107 km gegraven moet worden, zou operationeel zijn in 2027.

Er is ook druk omdat de cofinanciering van Europa aan opleveringstermijnen gebonden is.

3.10. Impact van de Brexit

Het is geen geheim dat de relaties tussen Frankrijk en het VK niet optimaal verlopen de laatste maanden. Op allerlei niveaus lopen gesprekken, maar er zijn nogal wat spanningen geweest. Brexit speelt daar een rol in. Er was spanning rond de logistiek in de havens: de nieuwe formaliteiten en procedures in de havens hebben voor moeilijke omstandigheden gezorgd. De haven van Boulogne-sur-Mer is de grootste vissershaven in Frankrijk en visserij is net één van de knelpunten voor Frankrijk in het Brexitdossier. Net zoals in Vlaanderen werden voor verschillende economische sectoren alternatieve scenario's uitgewerkt en steunmaatregelen toegekend, maar de visserij blijft het zorgkind door de moeizame toekenning van licenties van het VK, wat een van de redenen is voor de gespannen relaties tussen Frankrijk en het VK.

3.11. Grensoverschrijdend openbaar vervoer

Het dossier over de busverbinding tussen Poperinge en Hazebroek is bekend bij de Vlaamse vertegenwoordiging en is het gevolg van verschillen in wetgeving. De Franse wetgeving schrijft voor dat er in een bus op een route nationale gordels aanwezig moeten zijn. De genoemde verbinding loopt een stukje over de route nationale waardoor de bussen van De Lijn die dat traject gebruiken, ook met gordels uitgerust zouden moeten zijn. Er is contact met de Franse overheid en er wordt constructief naar een oplossing gezocht.

3.12. Grensoverschrijdend waterbeheer

Voor het waterbeheer in de grensstreek en de afwatering naar zee is er zowel aan Vlaamse als aan Franse zijde de afgelopen jaren nieuwe infrastructuur gebouwd om bij overlast de afwatering gecoördineerd te laten verlopen. Voor het gebruik van de infrastructuur moet er een verdrag van 1860 aangepast worden, wat enige vertraging heeft opgelopen. Er komt schot in de zaak. Recent was er overleg met de prefectuur in Duinkerke waarop alle technische punten uitgeklaard zijn. Nu moet er nog een juridische lezing plaatsvinden door het Franse ministerie van Buitenlandse Zaken. Daarna kan de procedure voor verdragswijziging ingezet worden waarna de infrastructuur reglementair kan ingezet worden.

3.13. Onderwijs van het Nederlands

Het onderwijs van het Nederlands is een belangrijk thema in het grensgebied en in andere regio's in Frankrijk. Ten behoeve van de economische en culturele banden is dat in de grensregio van groot belang. Een kwestie is de erkenning van het Frans-Vlaams als regionale taal. Het is goed dat regionale taal en identiteit worden gepromoot, maar het wordt moeilijker als er daardoor een soort concurrentie ontstaat met het Nederlands. Dat uitgangspunt neemt de Vlaamse vertegenwoordiging in al haar contacten mee. Het Standaardnederlands is de voertaal in Vlaanderen. Het moet duidelijk zijn dat de kennis van het Frans-Vlaams geen toegang verschaft tot de arbeidsmarkt in Vlaanderen. De Vlaamse vertegenwoordiging houdt een pleidooi voor het Standaardnederlands en verwijst naar de situatie in de Elzas, waarbij men het Alsacien hand in hand met het Standaardduits promoot en onderwijst.

Er zou een 'Office de langue régionale' opgericht worden om de promotie van de regionale taal te begeleiden en de Vlaamse vertegenwoordiging pleit ervoor om het Standaardnederlands in de koepel mee op te nemen.

3.14. Cultureel akkoord

Het cultureel akkoord tussen Vlaanderen en Hauts-de-France heeft een aantal mogelijkheden gecreëerd voor culturele samenwerking via een projectoproep en financiering. Daarnaast ontstaat de samenwerking ook organisch. Wat de bekendheid van projecten betreft, is er zeker nog een inhaalbeweging te maken. Zowel de Eurometropool als de andere EGTS kunnen daarin een belangrijke rol spelen als overlegplatform.

3.15. Lage opkomst presidentsverkiezingen

Wat betekent de lage opkomst bij de presidentsverkiezingen voor president Emmanuel Macron? De meeste politici zijn zich bewust van de lage opkomst. In zijn discours maakt de president al openingen en verwijst naar koopkracht en een betaalbare sociale energietransitie.

Er is een bewustzijn dat hij de kloof in de Franse samenleving moet proberen te dichten. Zo zei hij dat de nieuwe premier zowel sociaal-economisch als ecologisch een sterkhouder moet zijn.

De *voorzitter* besluit dat Frankrijk een belangrijke partner blijft, zowel economisch als cultureel, en gezien de Europese ontwikkelingen waarin Frankrijk en Duitsland een leidende rol spelen is het belangrijk om dat nauw op te volgen.

Cathy COUDYSER,
voorzitter

Kristof SLAGMULDER
Maarten DE VEUSTER,
verslaggevers

Gebruikte afkortingen

BAR	Brexit Adjustment Reserve
DKBUZA	Departement Kanselarij en Buitenlandse Zaken
EC	Europese Commissie
EGTS	Europese groepering voor territoriale samenwerking
EU	Europese Unie
FIT	Flanders Investment and Trade
GLB	Gemeenschappelijk Landbouwbeleid
kmo	kleine of middelgrote onderneming
NAVO	Noord-Atlantische Verdragsorganisatie
OESO	Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling
UNESCO	United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization
VK	Verenigd Koninkrijk